

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus
Tractatus de Prædestinatione, de Trinitate, de Angelis, & de homine

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniæ Agrippinæ, 1671

§. II. Sententia Scoti rejicitur,

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77146](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77146)

& similitudinis divinarum personarum asserit esse rationis. Ita docent communiter Theologum D. Thomam hic art. 1. ad 4. & pluribus aliis in locis.

§. II.

Sententia Scoti rejicitur.

Dico igitur, relationem æqualitatis inter divinas personas, non esse realem, sed rationis

II Probatum primò: Ut relatio sit realis, requiritur realis non solum extremorum, sed etiam fundamentorum distinctio: Sed fundamentum æqualitatis divinarum personarum est idem, nempe magnitudo essentiae, quæ est eadem numero in illis: Ergo quamvis realiter distinguantur personæ, non tamen referuntur relatione reali æqualitatis; idemque dicendum est de relatione similitudinis. Minor patet, Major autem, quam negant Adversarii, ostenditur primò. Relatio non solum à subiecto dependet, sed etiam à fundamento: Ergo ut realis sit, requiritur realis non solum subiectorum, sed etiam fundamentorum distinctio.

Praterea, Ut aliqua relatio sit realis, exigitur realis distinctio subiectorum, quæ primò referuntur per illam; Sed subiecta primò relata relatione æqualitatis & similitudinis sunt fundamenta: Ergo ut æqualitas aut similitudo sit realis, requiritur realis distinctio non solum extremorum, sed etiam fundamentorum. Major est evidens, Minor autem, in qua est difficultas, suadetur primò. Æqualitas, supra quam relatio æqualitatis fundatur, est passio quantitatis: Ergo primò convenit quantitati, & ratione illius quanto; ac proinde quantitas est quæ primò refertur relatione æqualitatis.

Secundò, Dno quanta idem æqualia sunt, quia habent quantitates æquales: Ergo idem referuntur relatione æqualitatis, quia prius quantitates, æqualitate fundantes, invicem referuntur; & consequenter subiecta primò relata relatione æqualitatis, sunt ipsa fundamenta. Quæ ratione utitur Cajetanus hic art. 2.

12 Respondent Scotistæ, fundamenta relationum æqualitatis & similitudinis non referri ut quod, sed tantum ut quo, non formaliter (hoc enim modo sola relatio refertur) sed ut quo fundamentaliter; sunt enim rationes quibus extrema constituuntur subiecta referibilia: ut autem referantur ut quo, distinctio realis unius fundamenti ab alio necessaria non est; ut constat in actione & passione, quæ fundant relationem secundæ generis, & consequenter referuntur ut quo, & tamen realiter non distinguuntur.

13 Sed contra: Duæ quantitates non solum ut quo, sed etiam ut quod sunt extensæ; ut quod etiam sunt bicubitæ, vel tricubitæ: Ergo non solum ut quo, sed etiam ut quod sunt æquales; & consequenter non solum ut quo, sed etiam ut quod referuntur relatione æqualitatis. Idemque argumentum fit de duabus qualitatibus, quæ ut quod sunt intensæ aut remissæ, & consequenter ut quod sunt similes vel dissimiles.

Deinde, Licet inter actionem & passionem non intercedat distinctio realis entitativa, bene tamen distinctio modalis, aut realis formalis, ut docetur in Philosophia: Sed magnitudo essentiae quæ fundat relationem æqualitatis inter personas divinas, nullâ distinctio reali in Patre & Filio distinguitur: Ergo illud exemplum magis

A confirmat, quam infirmit nostram sententiam. Secundò probatur conclusio: Ex sententia Scoti sequitur dari in Deo prædicata realia solo numero distincta: Consequens est falsum: Ergo & Antecedens. Sequela patet: Relatio æqualitatis, quæ Pater respicit Filium, solum numero distinguitur ab altera relatione, quæ Filius respicit Patrem: sicut relationes similitudinis, quibus Petrus & Paulus ad invicem referuntur, distinguitur solum numero: Ergo si relationes illæ sint reales, dantur in Deo formalitates, & prædicata realia, solum numero distincta. Falsitas autem Consequentis ostenditur primò. Distinctio solum numerica à materia desumitur, ut docet D. Thomas pluribus in locis: Sed in Deo non est materia: Ergo nec distinctio numerica.

B Secundò, Quæ solum numero differunt, sunt composita compositione metaphysicâ ex actibus potentia: Sed talis compositio repugnat Deo, cui sit actus purissimus: Ergo & numerica distinctio.

Tertio, Cui essentialis est singularitas, repugnat multiplicatio numerica; unde probat Theologus Deum non posse numero multiplicari, quia essentialiter est singularis: Sed singularitas est de essentia cujuslibet prædicati divini: Ergo implicat esse in Deo prædicata realia solum numero distincta. Major patet, Minor autem probatur. Quodlibet prædicatum divinum est ens à se, & per essentiam; Sed ens à se & per essentiam, sicut existentia essentialiter convenit, ita & singularitas, quam existentia supponit: Ergo & singularitas est de essentia cujuslibet prædicati divini.

C Quarto, Quod prædicatum aliquod numero multiplicetur, ex limitatione provenit, ratione cujus non continet quidquid pertinet ad speciem, seu totam perfectionem speciei; unde Petrus, quia numericè à Paulo distinguitur, limitatè naturam speciei participat: Sed limitatio repugnat omni prædicato divino: Ergo implicat esse in Deo prædicata realia, solum numero distincta.

Denique, falsitas supradictæ sequelæ probatur. Omnis Dei formalitas est per se ipsam individua: Sed quod per se ipsum individuum est, non potest multiplicari numero: Ergo nulla Deiformalitas potest numero multiplicari. Minor patet, Major autem probatur. Quod per se ipsum individuum non est, individuatur per aliud: Sed nulla Dei formalitas potest per aliud individuari; aliàs resultaret in Deo compositio, cum omne quod ex alio & alio coalescit, compositum sit: Ergo omnis Dei formalitas, & omne prædicatum divinum, individuum est per se ipsum. Quo argumento usus est D. Thomas 1. contra Geontes cap. 42. ut probaret Deum esse unum.

E Tertio probatur conclusio ex alio absurdo & inconvenienti, quod sequitur ex Scoti sententia. Si enim æqualitas & similitudo divinarum personarum essent relationes reales, sequeretur in Deo dari plures relationes reales quàm quatuor: Consequens est falsum, & contra communem Theologorum sententiam: Ergo & Antecedens. Sequela Majoris est evidens: nam relationes æqualitatis & similitudinis sunt reales, & à relationibus originis formaliter ex natura rei distinctæ, ut docent Scotus & eius Discipuli: Ergo dantur in Deo plures relationes reales quàm quatuor: unde ipsemet Scotus loco supra citato in qualibet persona divina duas relationes similitudinis, duas æqualitatis, & duas identitatis constituit, quarum unâ ad unam personam, & altera ad aliam refertur: ex quibus resultant decem

decem & octo relationes reales ; & adjunctis A quatuor relationibus originis, resultant viginti duae relationes reales in Divinis. Imò ulterius parca numerum attributorum, quae in sententia Scoti ex natura rei differunt inter se, & ab essen- tiali relatione reales similitudinis deberet mul- tiplicari. Quae omnia (ut inquit Vazquez) fri- vola sunt, & à communi Theologorum sensu penitus aliena.

§. III.

Scotistarum fundamenta solvuntur.

Argunt in primis Scotii Discipuli contra A præcedentem conclusionem. Si aequalitas personarum relatio realis non esset, maxime quia fundamentum illius, nempe magnitudo essen- tiae, non distinguitur realiter in personis divi- nis, sed hæc ratio nulla est. Ergo aequalitas per- sonarum est relatio realis. Major est præcipuum fundamentum nostrae sententiae. Minorem vero multipliciter ostendit. Primò, quia pater- nitas & filiatio in creaturis sunt relationes rea- les. Sed fundamentum paternitatis non distin- guitur realiter à fundamento filiationis: Ergo relationes sunt reales non est necessaria distin- ctio realis fundamentorum. Probatur Minor: Fundamentum paternitatis est generatio activa, & fundamentum filiationis passiva genera- tio. Sed actio & passio realiter non distingui- tur. Ergo fundamentum paternitatis creatæ non distinguitur realiter à fundamento filiationis. Simile argumentum fieri potest de paternitate, filiatione divina. Fundamentum enim paterni- tatis divinae est ipsum intelligere, filiationis ve- ro ipsum intelligi: Sed actualis intellectio in Deo non distinguitur realiter à passivo intelli- gi. Ergo fundamenta paternitatis & filiationis divinae non sunt realiter distincta.

Secundò probatur Minor principalis. Relatio A aequalitatis fundatur in unitate quantitatis: Sed quando quantitas, vel magnitudo est una nume- rum diversis subjectis, est major unitas: Ergo est perfectius relationis aequalitatis fundamen- tum. Et per consequens, si quando quantitates aut magnitudines sunt diversae in subjectis, re- lictae in illis relatio realis aequalitatis, à fortio- ribus illa exurgit, quando unica tantum quantitas, aut magnitudo in illis reperitur.

Tertio, cum fundamenta relationum aequali- tatis realiter multiplicentur, non fundant qua- ntitatem distinctam, sed quatenus unum; alias non fundarent relationem aequalitatis, sed diversita- tis: Ergo quando non multiplicentur realiter, fundant relationem realem. Patet Consequen- tia: nam positæ causæ etiam confurgit effectus: Ergo si causæ realitatis relationis est unitas ma- gnitudinis, & unitus distinctio ab alia materiali- ter se habet: positæ unitate magnitudinis, & se- mper distinctio, realis confurgit relatio.

Denique Minor principalis suadet. Si ead- dem numero quantitas constituitur in diversis subjectis, illa se respicient relatione reali aequali- tatis; & tamen fundamentum in tali casu erit unum numero in illis: Ergo unitas essentiae in tribus personis divinis non obstat, quominus re- latione reali aequalitatis invicem referantur.

Respondet concessa Majori, negando Minorem, Ad cuius primam probationem tripliciter A responderi potest. In primis dici potest, funda- mentum paternitatis & filiationis non esse ge- nerationem activam & passivam, sed potentiam

generativam, & generabilitatem passivam, quæ in creaturis realiter distinguuntur; generatione autem activam & passivam esse solum conditiones requisitas, non ad esse prædictarum relatio- num, sed tantum ad fieri. Quae doctrina suaderi potest: Tum quia fundamenta, cum sint causæ ef- ficientes relationum, & illarum subiecta ut quo, petunt durare quamdiu relationes durant: ge- neratio autem activa & passiva transeunt, & permanent relationes: Tum etiam quia funda- mentum debet esse in eodem subiecto, in quo est relatio fundata, cum sit ratio recipiendi illa: generatio autem activa (juxta probabiliorē sen- tentiam) non in Patre, sed in Filio recipitur, ac proinde fundamentum paternitatis non est.

B Secundò responderi potest, admissis prædictis A relationes supra actionem & passionem fundari, negando Minorem: quod nempe realiter non distinguantur; licet enim non distinguantur rea- liter entitative, distinguuntur tamen realiter formaliter, vel ut alij volunt, distinctione moda- li; quod sufficit ut possint relationes realiter dis- tinctas fundare. Nam et si distinctio fundamen- torum ad realitatem relationis necessaria sit, non tamen tanta debet esse in fundamentis distin- ctio, quanta in ipsis relationibus: ut constet in generatione activa & passiva, quæ in divinis re- aliter distinctæ non sunt, pro eo quod dicunt in recto, sed tantum secundum id, quod importat in obliquo; & tamen paternitas & filiatio reali- ter distinguuntur pro recto.

C Tertio dici potest, quòd licet ad relationem A realem non sit necessaria realis fundamentorum distinctio ex conceptu relationis realis ut sic; bene tamen ex conceptu relationis primi gene- ris, quæ in unitate fundatur; nam ut supra ostendimus, in hoc genere relationis subiecta primò relata sunt fundamenta, secus in alijs generibus; & ideo realis fundamentorum distinctio neces- saria est ad realitatem relationis primi generis, esto ad aliarum relationum genera non requi- ratur. Ex quo patet solutio alterius argumen- ti, quod ibidem subjungitur, seu disparitas ad aliud exemplum de paternitate & filiatione di- vina, quod ibidem adducitur: paternitas enim & filiatio divina non sunt relationes primi, sed secundi generis.

Ad addo intellectioem divinam non absolute sumptam, sed ut connotantem paternitatem sub munere originis, fundare paternitatem sub mu- nere referentis; & passivum intelligi non abso- lute, sed prout connotans filiationem sub mune- re originis passivæ, fundare illam sub conceptu referentis; prout sic autem realiter distingui, si non pro eo, quod dicunt in recto, saltem pro eo, quod de connotato importat.

E Ad secundam probationem Minoris princi- A palis, distinguo Majorem: Relatio aequalitatis fundatur in unitate quantitatis, singularis, nego Majorem: in unitate plurium quantitatum, con- cedo Majorem. Similiter distinguo Minorem: quando quantitas, vel magnitudo est una in di- versis subjectis, est major unitas; unitus singularis quantitatis, concedo Minorem: duarum quan- titatum, nego Minorem & Consequentiam. Aequalitas enim, ut supra dicebamus, non est per se primò inter subiecta quanta, sed inter quan- titates: undè petit fundari supra unitatem quan- titatum, ac proinde requirit unitatem cum dis- tinctione ipsarum quantitatum.

Ad tertiam probationem distinguo Antece- A dens,